

מדינת ישראל

על ידי פרקליטות המדינה
משרד המשפטים, ירושלים

המעוררת

נגד

1. מוחמד דיסי

יליד 1995, ת.ז. 316365394
ע"י ב"כ עו"ד נמיר אדלבי
לוחמי הגטאות 39 עכו 2430501 ת.ד. : 464
טל : 04-9914454 פקס : 04-9914436

2. סאמר דיסי

יליד 1982, ת.ז. 06561978
ע"י ב"כ עו"ד מוסטפא יחיא
ירושלים 9149302, ת.ד. : 49425
טל : 02-6280633 פקס : 02-6383312

3. סעד זגייר

ע"י ב"כ עו"ד שמעון קוקוש
אחד העם 47/8 טבריה 1422277 ת.ד. : 840
טל : 04-6791299 פקס : 04-6710901

המשיבים

הודעת ערעור על החלטה לפי סעיף 68(ד) לחוק בתי המשפט

מוגש בזאת ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופטים דראל, זינגר, מאק-קלמנוביץ) בתפ"ח 17-03-39577 מיום 4.2.18, בה התיר לשני נציגים של משפחות המשיבים להיות נוכחים בדיונים בהם מעידים חוקרי השב"כ – דיונים הנערכים בדלתיים סגורות.

לאור החלטת בית המשפט, הופסק דיון ההוכחות האחרון, והדיון הקרוב קבוע ליום 4.3.18. על מנת שלא לפגוע בקצב שמיעת ההוכחות בתיק, מתבקש בית המשפט הנכבד, ככל שיומנו מאפשר זאת, לקבוע מועד לדיון בערעור טרם מועד ההוכחות הקבוע.

א. רקע עובדתי

1. ביום 19.3.17 הוגש נגד המשיבים כתב אישום בבית המשפט המחוזי ירושלים האוחז ארבעה אישומים. בקצרה יאמר כי האישום הראשון מייחס לשלושת המשיבים עבירות רבות של רכישה והחזקת נשק ועסקאות אחרות בנשק; האישום השני מייחס למשיבים 1 ו-3 עבירת ירי ועבירות נשק בגין כך שירו ממרחק לעבר כוחות הביטחון; האישום השלישי מייחס למשיבים 1 ו-3 עבירות של חבלה בכוונה מחמירה ועבירות בנשק, בגין כך שהשליכו בקבוקי תבערה לעבר כוחות הביטחון; האישום הרביעי מייחס למשיבים 1 ו-3 עבירות של פעולה בנשק לפי חוק המאבק בטרור וחבלה בכוונה מחמירה בגין ביצוע ירי לעבר כוחות הביטחון.

... העתק כתב האישום מצורף ומסומן "א".

2. חקירת המשיבים נוהלה על ידי שב"כ והמשטרה. ביום 17.10.12 טענו שב"כ המשיבים טענת זוטא ומשכך החליט בית המשפט כי יתקיים משפט זוטא בו תידון שאלת קבילות ההודאות.

3. ביום 29.10.17, טרם פתיחת משפט הזוטא, ביקש שב"כ המערערת כי עדויות חוקרי שב"כ – המכונים "בן", "אחיה", "שרון" ו"אייל" – תישמענה בדלתיים סגורות בהתאם להוראת סעיף 68(ג2) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984, כפי שתוקן לאחרונה על ידי חוק המאבק חוק המאבק בטרור, תשע"ו-2016. בית המשפט נענה לבקשת המערערת והורה על קיומו של הדיון בדלתיים סגורות.

העתק פרוטוקול הדיון ובו החלטת בית המשפט מצורף ומסומן "ב".

4. בימים 29.10.17, 21.11.17, 17.12.17 העידו, בדלתיים סגורות, חוקרי השב"כ המכונים "בן" ו"אחיה".

5. ביום 4.2.18 החל להעיד חוקר שב"כ המכונה "שרון". עם סיום החקירה הראשית ביקש שב"כ משיב 1 כי נציג מכל משפחה יהיה נוכח בדיון. עו"ד אדלבי טען כי בני המשפחה "לא יודעים מה קורה עם ילדיהם", כי הזהות של העד ממילא אינה חסויה וכי הדיון מתנהל בעניינים שאין בהם כדי לפגוע בבטחון המדינה. שב"כ משיב 2 הצטרף לבקשה, הדגיש כי איסור הפרסום ישאר על כנו וטען כי "למה שהמשפחה שמשלמת מכיסה לעורכי הדין שמייצגים אותם, לא יראו מה הולך באולם". אף שב"כ משיב 3 הצטרף לדברים. שב"כ המערערת התנגד לבקשה, תוך שהפנה לברירת המחלף הברורה הקבועה בחוק ולרציונאליים העומדים בבסיסה.

6. בית המשפט החליט, לפרוטוקול, כדלקמן:

"לאחר ששמענו את הצדדים, איננו מתירים את פתיחת הדלתיים, אך אנחנו נתיר לשני נציגי המשפחה להיות נוכחים בהמשך העדות. לא ראינו כי עד עתה נחשף מידע רגיש וחסוי וככל שהעד לא ירצה להשיב, יבקש להימנע ממתן תשובה לשאלה כזו או אחרת ואז נחליט. מכול מקום מאחר והעדים מעידים בפנים גלויות ועוברים ליד בני המשפחה בדרכם לאולם, איננו רואים כי יש מניעה לכך ששני נציגים יחשפו למראה שלהם."

7. עם קבלת ההחלטה, הודיע ב"כ המערערת לבית המשפט כי המדינה מבקשת לשקול צעדיה ומשכך הופסקה עדותו של החוקר המכונה "שרון".

... פרוטוקול הדיון ובו החלטת בית המשפט, מצורף ומסומן "ג".

8. בית המשפט דחה את הדיון, כמתוכנן, ליום 4.3.18 וקבע כי "הודעות או בקשות מטעם המאשימה בכל הנוגע להחלטת בית המשפט, בגינה נתבקשה הפסקת הדיון, יוגשו בתוך 7 ימים".

... ההחלטה המוקלדת מיום 4.2.18 מצורפת ומסומנת "ד".

9. ביום 7.2.18, כיוון שפרוטוקול הדיון טרם עלה למערכת נט המשפט והיה צפוי לעלות רק ביום 12.2.18, ביקשה המערערת ארכה להגשת הודעה. עוד באותו יום החליט בית המשפט כי המערערת תודיע עמדתה בתוך 7 ימים ממועד העלאת הפרוטוקול לנט המשפט. יצוין כי הפרוטוקול עלה לבסוף למערכת נט המשפט ביום חמישי, 8.2.18.

העתק הבקשה ועליה ההחלטה מצורף ומסומן "ה".

מכאן הערעור.

ב. על זכות הערעור

10. המערערת תטען כי לעניין זכות הערעור, דינה של החלטה להתיר לאדם או סוגי בני אדם להיות נוכחים בדיון בדלתיים סגורות כדינה של החלטה הדוחה בקשה לסגירת דלתיים. היינו, יש עליה ערעור בזכות. וראה להלן.

11. כידוע, סעיף 74 לחוק בתי המשפט קובע "כי החלטות בית משפט לפי סעיפים 68, 69 ו-72 אין אחריהן ולא כלום". עם זאת, פסיקתו העקבית של בית המשפט הנכבד פירשה סעיף זה כך שהוא חל אך ורק על החלטות המקבלות בקשות לסגירת דלתיים, אך לא על החלטות הדוחות בקשות לסגירת דלתיים.

12. כך קבעה כב' השופטת בן-פורת בר"ע 176/86 פלונית נ' פלוני, פ"ד מ(2) 497 :

"5. לא נעלמה מעיניי הוראת סעיף 74 לחוק, הקובעת, כי החלטות בית המשפט לפי סעיפים 68, 69 ו-72 אין אחריהן ולא כלום. באי-כוח הצדדים לא התייחסו להוראה זו בטיעוניהם. כשלעצמי נראה לי, כי הוראת סופיות זו חלה על החלטה, המקבלת בקשה לקיים דיון בדלתיים סגורות, ואינה חלה על החלטה, הדוחה בקשה כזאת. הפירוש על דרך הצמצום

כמבואר מתבקש מהכוונה המונחת ביסודו. דוגמה להוראה (ולו גם בתחום אחר), החלה רק במקרה שהחלטה, שניתנה בבקשה פלונית, היא מסוימת ואינה חלה כאשר ההחלטה היא הפוכה, ניתן למצוא בתקנה 409 לתקנות סדר הדין האזרחי, לפיה "החלטה המרשה לערער, אינה ניתנת לערעור". עינינו הרואות, שגם בדוגמה זו לא טיב הבקשה הוא הקובע את התוצאה הדיונית אלא טיב ההחלטה. גם לענייננו דעתי היא, שטיב ההחלטה, הניתנת במסגרת בקשה לסגור את דלתות בית המשפט מאחד הטעמים המפורטים בסעיף 68 לחוק, הוא הקובע, ולא טיב הבקשה. אם ההחלטה מתירה לסגור את הדלתות, אין לתקוף אותה, והיא הופכת לסופית, אך אם הבקשה נדחית - ניתן גם ניתן לתקוף אותה."

13. דברים אלה צוטטו בהסכמה על ידי מותב תלתא של בית המשפט הנכבד בבג"ץ 4841/04 מחג'אנה נ' בית-המשפט המחוזי בחיפה, פ"ד נח(6) 347 (להלן – עניין מחאג'נה):

כאמור לעיל, החליט בית-המשפט המחוזי בהחלטתו שהיא נושא העתירה כי עדויותיהם של חוקרי השב"כ יישמעו בדלתיים סגורות, מכוח הוראת סעיף 68(ב)(1) לחוק בתי המשפט. על תקיפתן של החלטות כאלה נאמר בסעיף 74 ("סופיותן של החלטות") לחוק בתי המשפט, כי:

"74. בלי למעט מן האמור בסעיף 72(ב) [שעניינו ביטולו או שינויו של עונש שהוטל בשל הפרעה לדיונים – י' ט'], החלטות בית משפט לפי סעיפים 68, 69 ו-72 אין אתריהן ולא כלום."

הוראת סופיות זאת פורשה כחלה על החלטה להיעתר לבקשה לקיים דיון בדלתיים סגורות – שאותה אין לתקוף – אך לא על החלטה הדוחה בקשה לקיים את הדיון כך שאותה ניתן לתקוף. על פרשנות זאת נאמר, כי:

"הפירוש על דרך הצמצום כמבואר מתבקש מהכוונה המונחת ביסודו. דוגמה להוראה (ולו גם בתחום אחר), החלה רק במקרה שהחלטה, שניתנה בבקשה פלונית, היא מסוימת ואינה חלה כאשר ההחלטה היא הפוכה, ניתן למצוא בתקנה 409 לתקנות סדר הדין האזרחי, לפיה 'החלטה המרשה לערער, אינה ניתנת לערעור'. עינינו הרואות, שגם בדוגמה זו לא טיב הבקשה הוא הקובע את התוצאה הדיונית אלא טיב ההחלטה. גם לענייננו דעתי היא, שטיב ההחלטה, הניתנת במסגרת בקשה לסגור את דלתות בית המשפט מאחד הטעמים המפורטים בסעיף 68 לחוק, הוא הקובע, ולא טיב הבקשה. אם ההחלטה מתירה לסגור את הדלתות, אין לתקוף אותה, והיא הופכת לסופית [ההדגשה של המילים האחרונות שלי – י' ט'], אך אם הבקשה נדחית – ניתן גם ניתן לתקוף אותה" (דברי המשנה לנשיא בן-פורת בר"ע 176/86 פלונית נ' פלוני [11], בעמ' 500. ראו גם קדמי בספרו הנ"ל (כרך ב) [38], בעמ' 811).

14. כן ראו לאחרונה דבריו של כב' השופט (כתוארו אז) רובינשטיין בבג"ץ 10683/08 פלוני נ' בית משפט השלום חיפה :

"ג. המדינה מעירה, כי שאלה היא אם על החלטה הדוחה בקשה לסגירת דלתיים (להבדיל מהחלטה הסוגרת דלתיים) יש להשיג בעתירה לבג"צ או בהגשת ערעור פלילי. בשעתו (ר"ע 176/86 פלונית נ' פלוני, פד מ (2) 497, 500) ערכה המשנה לנשיא בן פורת את ההבחנה בין שני סוגי ההחלטות – זו הדוחה בקשה לסגירת דלתיים לזו המקבלת אותה – וסברה כי על האחרונה חלה הוראת סעיף 74 לחוק בתי המשפט (נוסח משולב) תשמ"ד-1984, אך לא על הראשונה; על דחיית בקשה ניתן איפוא להשיג. מה הדרך? אעיר כאן, בלא צורך בהכרעה נוכח התוצאה, כי לטעמי המקום הראוי להשגה הוא לכאורה בערעור פלילי, שהרי בעיצומו של הליך פלילי עסקינן, על שום מה יועמס על בית משפט זה הליך פרטני שמקומו ההגיוני בבית המשפט הפלילי? אך אין זה המקום לטעת בכך מסמרות."

15. הרציונאלים העומדים בבסיס פסיקה עקבית זו של בית המשפט הנכבד הם ברורים. החלטה הדוחה בקשה לסגירת דלתיים היא בלתי הפיכה. שמיעת העדות בדלתיים פתוחות תפגע ללא תקנה באינטרסים עליהם מבקש סעיף 68 להגן – בין אם עסקינן בביטחון המדינה ובין אם עסקינן, להבדיל, בזכויות קטינים או בזכויות מתלוננים בעבירות מין. לעומת זאת, החלטה על סגירת דלתיים אינה בעלת משמעות דומה. אמנם, החלטה כזו פוגעת בעקרון פומביות הדיון, אך פגיעה זו הפיכה ומידתית. כך, ניתן בהמשך להפוך אותה ולשמוע את העדות בדלתיים פתוחות. בנוסף, את איסור הפרסום הנגזר ממנה ניתן להסיר ולפרסם את פרוטוקול הדיון וההחלטות, בשינויים הנדרשים.

16. המערערת טוען כי החלטה להתיר לפלוני או פלוני להיות נוכחים בדיון הנערך בדלתיים סגורות דומה במהותה להחלטה הדוחה בקשה לסגירת דלתיים, ומשכך יש להעניק אף בעניינה זכות ערעור. החלטה לפי סעיף 68(ד) היא החלטה החותרת תחת סגירת הדלתיים ויש בה מעין "פתיחת דלתיים קטנה". הרחבת מעגל האנשים הצופה בדיון – מעבר לנאשמים ובאי כוחם – פוגעת באינטרסים המוגנים על ידי סעיף 68, לפעמים עד כדי איון ההחלטה בדבר סגירת הדלתיים. כך, ברור, כי החלטה המתירה למשפחת הנאשם להיות נוכחת בעת עדותה של מתלוננת בעבירת מין, פוגעת עד מאוד בפרטיותה. כך גם ברור, שהחלטה כזו עלולה, במקרים מסוימים, להרתיע עד מלהעיד עדות חפשית או מלהעיד בכלל, אם הוא חושש מהמשפחה. היינו – "פתיחת הדלתיים" יכולה להיעשות דרך דחיית בקשה לסגירת דלתיים, או דרך החלטה לפי סעיף 68(ד), ואין כל מקום להבחין ביניהן לענין זכות הערעור.

ג. עדות חוקר שב"כ – כללי

17. סעיף 68(א) לחוק בתי המשפט קובע כי "בית המשפט ידון בפומבי". סעיף קטן (ב) קובע כי בית המשפט רשאי לדון בעניין מסויים, כולו או מקצתו, בדלתיים סגורות, לשם שמירה על אינטרסים שונים הכתובים בו. אחד מאלה, הקבוע בפסקה (1) הוא "בטחון המדינה".

18. ככלל, תטען המערערת כי עדות חוקר שב"כ בדלתיים פתוחות פוגעת פגיעה כפולה בבטחון המדינה.

19. **ראשית**, יש בה כדי לחשוף את זהותו של חוקר השב"כ. זהות זו חסויה על פי סעיף 19 לחוק שירות הביטחון הכללי, תשס"ב-2002, הקובע בין היתר כי "זהות עובדי השירות והפועלים מטעמו, בעבר או בהווה, וכן פרטים אחרים בנוגע לשירות שייקבעו בתקנות, הם חסויים וגיילים או פרסומם אסור". מטרת חסיון זה להגן על אנשי השירות – בהם החוקרים – ולאפשר להם לעשות עבודתם באופן המיטבי, לצורך הגנה על בטחון המדינה. המערערת תדגיש כי אנשי שב"כ מהווים באופן טבעי, עקב תפקידם, מטרה לפעילות חבלנית עוינת. היינו, אין מדובר כאן באינטרס כללי חסר זהות ופנים. מדובר בצורך קונקרטי בהגנה על חוקרים ואנשי שב"כ אחרים שיש חשש שזהותם תתגלה. כמובן, בזמננו אנו, בו הטכנולוגיה מאפשרת לצלם בקלות רבה את אנשי שב"כ בעת עדותם ולהעביר ולחפש נתונים שונים אודותיהם, חשש זה רק גובר. כן יש להזכיר בהקשר זה את החשש מפעילות של גורמים שונים בזירה הבינלאומית, שמטרתה להעמיד אנשי כוחות הביטחון לדין בפני טריבונלים זרים.

20. **שנית**, עדותו של חוקר השב"כ נושקת לדברים המצויים תחת תעודת החסיון שבתיק או תחת הוראת הסודיות הכללית הקבועה בסעיף 19 לחוק – שיטות הפעולה ודרכי איסוף המידע והחקירה של השירות – ומשכך יש חשש אינהרנטי כי דברים שיאמרו על ידו יפגעו בביטחון המדינה. ברי גם כי חוקר השירות עלול במהלך עדותו לומר בטעות דברים החוסים תחת החיסיון. יוער בהקשר זה כי מתן העדות בדלתיים סגורות עשויה לתרום דווקא לאיכות הדיון – כיוון שכך יכול החוקר להתבטא ביתר חופשיות.

21. בית המשפט העליון הכיר מפורשות ברציונאליים האמורים לעיל כמצדיקים סגירת דלתיים בעת עדותם של חוקרי שב"כ. כך נקבע **בעניין מחאג'נה** :

"7. כפי שראינו אין העותרים טוענים כי שמיעת עדויותיהם של חוקרי השב"כ בדלתיים סגורות פוגעת ביכולתם להתגונן כראוי, אלא טוענים הם שהיא פוגעת בעקרון פומביות הדיון, ומכאן הפגיעה באמון הציבור הערבי בישראל בבית המשפט, משום שעקב כך רואה הוא "במשפט משפט פוליטי". טענה זאת יש לדחות. החשש לפגיעה באמון של הציבור הערבי בבית המשפט – חשש המוטל בספק – אינו יכול לדחות מפניו את העילה שמכוחה ניתן לדרוש בדלתיים סגורות, לפי סעיף 68(ב) לחוק בתי המשפט, שהיא שמירה על ביטחון המדינה. כנגד החשש המוטל בספק עומד החשש הממשי כי ייחשפו שיטות פעולה, עבודה, לרבות דרכי איסוף מידע וחקירה של השב"כ (ראו סעיפים 7, 8 ו-19(א)(2) לחוק שירות הביטחון הכללי, תשס"ב-2002), וכן תיחשף זהותם של חוקרי שב"כ, וייגרם סיכון חמור לשלומם (ראו סעיף 19(א)(1) לחוק שירות הביטחון הכללי)."

22. ואכן, לאור אינטרסים ברורים אלה ופסיקת בית המשפט העליון, התגבשה במהלך השנים פרקטיקה עקבית – בבתי המשפט האזרחיים ובבתי המשפט הצבאיים – לפיה עדותם של חוקרי שב"כ נשמעת בדלתיים סגורות, ובלא נוכחות גורמים נוספים באולם למעט הנאשם ובאי כוחו (לפסק הדין המנחה בבתי המשפט הצבאיים, ראה ע' איו"ש 3335/07 דאר-חליל נ' התביעה הצבאית, פורסם בנבו).

23. במסגרת הצעת חוק המאבק בטרור, התשע"ה-2015¹, הוצע בסעיף 123 להצעה לתקן את חוק בתי המשפט, ולקבוע קטגורית - כי בית המשפט ידון בדלתיים סגורות בעת מתן עדותו של עד שזהותו חסויה על פי תעודת חסיון או על פי הוראת כל דין אחר. זאת, במקביל לאפשרות להתיר לאדם או סוגי בני אדם להיות נוכחים בדיון, מטעמים שיירשמו. כך לעניין סעיף זה בדברי ההסבר:

"מוצע להוסיף את סעיף קטן (ג), שבו ייקבע כלל, שאינו בשיקול דעת בית המשפט, ועל פיו בעת מתן עדותו של עד שזהותו חסויה על פי הוראת כל דין, או על פי תעודת חיסיון שהוצאה מכוח סעיפים 44 או 45 לפקודת הראיות, בית המשפט ידון בדלתיים סגורות. זאת משום שקיום דיון בדלתיים פתוחות, בנסיבות שבהן זהות העד חסויה על פי חוק (למשל, לפי סעיף 19(א)(1) לחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002) (להלן - חוק שירות הביטחון הכללי), או על פי קביעה בתעודת חיסיון, יש בו כשלעצמו כדי לפגוע בחיסיון הזהות, ולסכן את העד בחשיפת זהותו. עם זאת מוצע לתקן את סעיף 68(ד) לחוק בתי המשפט, שעל פיו בית המשפט רשאי, בדיון כאמור, להרשות לאדם או לסוגי בני אדם להיות נוכחים בדיון - ולהרחיב אותו כך שיחול גם לגבי התיקון האמור."

24. במהלך הדיונים בהצעת החוק בועדת החוקה חוק ומשפט, הוחלט לשנות מעט את נוסח הסעיף המוצע, כך שסגירת הדלתיים נקבעה כברירת מחדל ממנה ניתן לחרוג "מטעמים שיירשמו". וכך קובעים סעיפים 68(ג) ו-68(ד) כעת:

"(ג) בית המשפט ידון בדלתיים סגורות בעת מתן עדותו של עד שזהותו חסויה על פי תעודת חיסיון שהוצאה מכוח סעיפים 44 או 45 לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971, או על פי הוראת כל דין אחר; ואולם בית המשפט רשאי, מטעמים שיירשמו, לדון בעניין, כולו או מקצתו, בפומבי.

(ד) החליט בית משפט על עריכת דיון בדלתיים סגורות, רשאי הוא להרשות לאדם או לסוגי בני אדם להיות נוכחים בעת הדיון כולו או מקצתו ורשאי הוא להורות כאמור גם בדיון לפי סעיף קטן (ג), מטעמים שיירשמו."

¹ הצ"ח הממשלה 949, התשע"ה, 1066.

25. כפי שניתן לראות מדברי נציגי הממשלה בדיון שנערך בוועדת החוקה חוק ומשפט, מטרת התיקון המוצע היתה לעגן את הפרקטיקה הקיימת ממילא בבתי המשפט כברירת מחדל, תוך מתן האפשרות לבית המשפט להחליט לפתוח את הדלתיים, במקרה שיש אינטרסים אחרים הגוברים על החשש לפגיעה בביטחון המדינה –

“סיגל קוגוט (יועמ”ש הוועדה): מה היה לא בסדר בהסדר היום?

א’ (משרד ראש הממשלה): אני לא מכיר מקרה שבו עד שב”כ העיד שלא בדלתיים סגורות. פה יש סיבות מאוד טובות שגם הסברנו אותן לבית המשפט העליון. ברירת המחדל של עדות של אנשי שב”כ, שמדברים על נושאים שמאוד – - לחיסיון, שהזוהת שלהם היא בעייתית – יש לנו היום הזירה הבין-לאומית, שזה דבר שאנחנו מאוד מתייחסים אליו. לכן חשבנו שברירת המחדל צריכה להיות שיהיו דלתיים סגורות. בית המשפט יכול להחליט בכפוף, אבל אני אומר – -”

....

סיגל קוגוט: בדיוק. אני רציתי את אלא אם כן הורה בית המשפט לדון בעניין כולו או מקצתו בפומבי, כלומר אלא אם כן הפוך.

א: כן, אבל גם כשזה קורה – הרי דיברנו על עניין ההנמקה. לנו זה חשוב, כי יש פה נימוקים של ביטחון המדינה שצריך להתמודד אתם. (פרוטוקול דיון מיום 21.3.16, עמ’ 56-58)

ד. נימוקי הערעור

26. כאמור לעיל, כך נימק בית המשפט המחוזי את החלטתו להתיר לנציגי המשפחות להיות נוכחים בדיון:

“לא ראינו כי עד עתה נחשף מידע רגיש וחסוי וככל שהעד לא ירצה להשיב, יבקש להימנע ממתן תשובה לשאלה כזו או אחרת ואז נחליט. מכול מקום מאחר והעדים מעידים בפנים גלויות ועוברים ליד בני המשפחה בדרכם לאולם, איננו רואים כי יש מניעה לכך ששני נציגים יחשפו למראה שלהם.”

המערערת תטען כי הנמקה זו, בכל הכבוד, היא שגויה.

27. ראשית, המערערת תטען כי קביעת בית המשפט המחוזי כי “עד עתה” לא נחשף מידע רגיש אינה נכונה כלל, ואף אם היתה נכונה – אין בה כדי להצדיק נוכחות בני משפחה בעת הדיון בדלתיים סגורות, בניגוד לברירת המחדל הקבועה בחוק. כפי שניתן לראות מהחלטת בית המשפט (נספח ד), במהלך הדיון ביום 4.2.18 ציין בטעות המכונה “שרון” את שמו המלא והאמיתי לפרוטוקול, ובית המשפט נאלץ להורות על מחיקת הפרטים מהפרוטוקול המתומלל. דוגמה זו מדגימה היטב את הסכנה מנוכחותם של זרים במשפט. חוקרי שב”כ, שופטים, ופרקליטים – כולם יכולים במהלך הדיון “לגלוש” אל פרטים החוסים תחת החסיון.

28. שנית, המערערת תטען כי קביעת בית המשפט המחוזי לפיה העדים "עוברים ליד בני המשפחה", ומשכך ממילא זהותם חשובה, בטעות יסודה. כפי שציין ב"כ המערערת במהלך הדיון, חוקרי שב"כ נמצאים טרם עדותם בחדר צדדי בליווי אבטחה. זהו הנוהל בכל עדות של איש שב"כ. אכן, לעיתים מגיעים חוקרי השב"כ לאולם מחדר זה כאשר הקהל יכול לראות אותם, אך אין בכך כדי לזהות אותם כחוקרי שב"כ דווקא. רק עדותם בדיון – בתור חוקרי שב"כ – היא שתחשוף אותם ככאלה.

29. עוד תטען המערערת כי החלטת בית המשפט המחוזי חותרת למעשה תחת ההסדר שעיגן המחוקק בתיקון האחרון לחוק בתי המשפט, ותחת פסיקת בית משפט נכבד זה. ברירת המחדל של סגירת הדלתיים נובעת מהכרת המחוקק כי עדות איש שב"כ טומנת בחובה תמיד חשש אינהרנטי מחשיפת זהותו וחשיפת פרטים ודרכי פעולה של השירות. המערער תדגיש – עדות של חוקר שב"כ נעה מטבעה על גבול החסוי. לא היה כל מקום כי בית המשפט יקבע כי במקרה דנן נוכחות נציגי המשפחה – עליהם איננו יודעים דבר וחצי דבר – אינה מסכנת את חוקרי השירות ואת החסיון על שיטות ודרכי הפעולה של שב"כ.

30. המערערת תזכיר כי סעיף 68(ד) דורש כי יתקיימו "טעמים שיירשמו" על מנת להתיר לאדם או סוגי בני אדם להיות נוכחים בדיון המתנהל בדלתיים סגורות לפי סעיף ג(2). היינו, כאשר נדרש בית המשפט להפעיל את שיקול דעתו לפי סעיף 68(ד), נקודת המוצא היא שישנו חשש לבטחון המדינה ולחשיפת זהותו של העד – שאחרת לא היה מתנהל הדיון בדלתיים סגורות. משכך, על בית המשפט למצוא טעמים אחרים, נוגדים, המצדיקים את "פתיחת הדלתיים" לאותם אנשים ספציפיים.

31. המערערת תטען כי בענייננו לא מתקיימים כל טעמים מיוחדים, נוגדים, אשר יצדיקו את "פתיחת הדלתיים" לנציגי המשפחה וכי **משמעות החלטת בית המשפט בענייננו היא הפיכת היוצא מן הכלל לכלל**. כאמור לעיל, טענתם של באי כוח המשיבים הייתה כי רצונם של בני המשפחה הוא לראות את משפטם של קרוביהם. מטבע הדברים, טענה זו אינה ייחודית לעניינם של המשיבים, ואינה יכולה, לשיטת המערערת, להוות טעם להתרת נוכחות נציגי המשפחה באולם. אין צורך לומר, כי רצון זה של בני המשפחה יתממש בהמשך המשפט, כאשר יעלו לעדות עדים "רגילים". אך על כל פנים, אין בו ברצון זה כדי להצדיק את אפשרות מימוש הסיכון בחשיפתם של חוקרי השב"כ.

32. המערערת תציין כי לשיטתה, המקרים בהם יתיר בית המשפט לאדם להיות נוכח בדיון בו מעיד חוקר שב"כ צריכים להיות נדירים. המערערת אינה רואה צורך לקבוע מסמרות באשר למקרים אלה. עם זאת, ניתן לציין כי היתר כזה עשוי להינתן במקרים של קטינים "קטנים" הנדרשים לליווי הוריהם, או במקרה של נפגע עבירה המעוניין להיות נוכח בדיון (לזכות נפגע העבירה ראה והשווה בג"ץ 1435/03 פלונית נ' בית-הדין למשמעת של עובדי המדינה בחיפה, פ"ד נח(1) 529).

לאור כל האמור לעיל, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את הערעור ולבטל את החלטת בית המשפט המחוזי המתירה לנציגי המשפחות להיות נוכחים בדיון.

נעמי גרנות
סגנית מנהל המחלקה הפלילית
בפרקליטות המדינה

היום : ט' חשוון, תשפ"ה
10 נובמבר 2024